

## ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ В ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ

*The institutional structure of each country in the world must adapt to global processes and dynamic changes. The structure of the economy is characterized by heterogeneity and hierarchy. The institutional structure of the economy is based on basic institutions. Creative economics is a special sector of the knowledge economy.*

Закономірності генезису та еволюції національних економічних систем постійно зіштовхуються з проблемами адаптивності. Вони обумовлюють особливості їх розвитку на сучасному етапі та потребують досліджень, пов'язаних з інституціональною адаптацією різноманітних економічних систем щодо змін та ризиків. Відтак, кожна країна світу знаходиться в стані пошуку своєї унікальної інституціональної структури, яка змістовно буде адаптуватись до глобальних процесів та динамічних змін.

Структура економіки характеризується неоднорідністю, ієрархічністю та пропорціями між її складовими. В ній завжди присутні елементи старих та паростки майбутніх взаємозв'язків. Часто різноманітні структури співіснують одна з іншою. В цьому аспекті розглядають основні процеси, які відбуваються всередині структури – пристосування та трансформація.

Сукупність формальних і неформальних інститутів утворює їх структуру. Така їх структура адекватна структурі економіки і суспільства, відображає систему виробничих і суспільних відносин і є їх реалізацією. Водночас всередині такої єдності формальні інститути визначають характер неформальних. Формальні інститути найбільш загальні та принципові з погляду функціонування і розвитку економіки. Але результат впливу неоднозначний [1]. Якщо правові норми відображають

потреби практики, то вони так впливають на неформальні інститути, щоб ті відповідали потребам практики.

Інституціональна структура вибудовується, спираючись на базові інститути, поступово нарощуючи та ускладнюючи свою архітектоніку і модифікуючи саму основу. В такому випадку ми маємо справу з інституціональною еволюцією. Вона можлива тільки в межах інституціональної еластичності і визначається ступенем можливої зміни одного інституту в угоду іншого [2].

Кінець ХХ – початок ХХІ століття характеризується зміною соціально-економічної формації. Відбувається перехід від індустриальної до економіки знань, ядром якої є креативна економіка. Креативну економіку відносять до особливого сектору економіки знань. Він пов'язаний з інтелектуальною діяльністю людей адже сьогодні зовнішнє середовище вимагає нових законів ведення бізнесу, тому що змінилася структура та мотивація споживачів.

В умовах креативної економіки основним елементом глобальної конкуренції є не боротьба за розширення ринків збуту та залучення інвестицій. Виникає суперництво ключових гравців міжнародної економічної арени за можливість використання таланту та ноу-хау високоосвічених і компетентних працівників.

Під час переходу до суспільства знань виявляється якісний стрибок в структурі потреб. Критерієм такого переходу є насиченість масових потреб в матеріальних благах та зростання нематеріальних. Зміна ролі та місця потреб суттєво змінює не тільки культуру споживання, але й перетворює її на фактор розвитку бізнесу [3]. Ця культура негативно відображається на людському потенціалі, формує ненаситного споживача, для якого споживання виступає головним змістом його життя. В суспільстві змінюється характер особистого споживання та його взаємодія з потребами і виробництвом. Потреби дають не тільки сигнал для виробництва відповідних благ, але й диктують певну структуру споживання. Механізм розгортання потреб впливає на розвиток людського

потенціалу, виникає тенденція зростання частки потреб в нематеріальних благах.

Постановка когнітивного креативу в якості імперативу парадигми для формування економіки знань, взаємодії технологічного і соціального в становленні інформаційного суспільства, осмислення нового способу буття – це наша спроба концептуалізації сучасних тенденцій, усвідомлення і врахування яких веде до нової цивілізації [4]. В когнітивному креативі ставка на людину та її потенціал є найбільшою, людина задіяна повністю як цілісна особистість в єдності свідомого і несвідомого. Це нова якість, що межує з мудрістю як умінням відкривати і проектувати майбутнє, знаходячи для цього єдино можливі, найбільш точні форми реалізації.

Отже, процеси модернізації економіки країни неминуче супроводжуються інституціональними змінами в соціально-економічних відносинах і системах управління ними. Адже, в сукупності модернізація техніко-технологічних процесів і управління тісно пов'язана зі змінами у соціальному житті, з вирішенням завдань підвищення рівня матеріального добробуту населення, подолання бідності, вдосконалення систем освіти і охорони здоров'я.

#### Список літератури

1. Жаворонков В.О. Теорія та практика проведення інституціональних змін: монографія / В.О. Жаворонков. – К.: ЦУЛ, 2015. – 428 с.
2. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований [монография / под ред. А.А. Гриценко]. – Х.: Форт, 2008. – 938 с.
3. Zhavoronkova G., Zavalko K., Zhavoronkov V. The growth of the role of institutions of culture and values in the information society and economy knowledge. // Science. Business. Society. – 2019. – №1. – P. – 30-34.
4. Melnyk L., Zhavoronkova G. Institutional and Structural Transformation of Society for the Formation of a Knowledge Economy in Ukraine // Abstracts of Papers Presented at the 18th European Conference on Knowledge Management ECKM 2017, International University of Catalonia, Barcelona, Spain 7-8 September 2017, P.1143-1152.